

Voorstel

Gemeenteraad

Datum: 5 oktober 2021
Zaak: 689932
Portefeuillehouder: Erik Drenth

Opsteller: Marcel Moerman
Contactgegevens: marcel.moerman@midden-groningen.nl

Onderwerp: Programmabegroting 2022-2025 Midden-Groningen

1. Voorstel

1. De begroting 2022 vast te stellen;
2. De kredieten met betrekking tot de investeringen beschikbaar te stellen. Zoals opgenomen in het investeringsplan 2022;
3. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2023 tot en met 2025.

2. Inleiding

Voor u ligt de begroting 2022 en de meerjarenraming voor de jaren 2023 tot en met 2025 van Midden-Groningen. Deze begroting is de vijfde en laatste begroting van de in 2018 gekozen gemeenteraad. De opzet van de begroting sluit aan bij de ambities, zoals verwoord in het Kompas, het coalitieakkoord 2018-2022 en de Voorjaarsnota van 2021. De begroting bestaat uit de volgende programma's Dorpen en wijken, Sociaal, Economie, Dienstverlening, Gevolgen gas- en zoutwinning en Lokaal programma NPG én Bestuur en bedrijfsvoering.

Balans na bijna 4 jaar Midden-Groningen

De gemeente Midden-Groningen bestaat bijna 4 jaar. We naderen het einde van de uitvoering van het coalitieakkoord 2018-2022. In het visiedocument Kompas hebben we onze visie over wie we als gemeente willen zijn vastgelegd. Dit document is gebruikt als basis voor ons coalitieakkoord.

Onze insteek is steeds om de sociale duurzaamheid van onze gemeente te versterken. Het bieden van meer toekomstperspectief aan én kansengelijkheid voor de inwoners van Midden-Groningen is daarbij onze inzet. Voor het bereiken daarvan bestaat geen blauwdruk. Het vraagt per onderwerp om een maatwerk aanpak, waarbij we kijken wat het meest effectief is. Dat is soms op individueel niveau, bijvoorbeeld bij het aanbieden van jeugdhulp voor multi-probleemgezinnen of schuldhulpverlening. Maar vaak ligt de opgave op wijk- dorps- of zelfs gemeentebreed niveau.

Door gebiedsgericht te werken, zien en horen we wat de beste aanpak is. Dat betekent concreet dat we ruimte bieden aan initiatieven in wijken en dorpen als dat kan én zelf de regie pakken als dat

moet. Dat laatste is bijvoorbeeld nodig rondom vraagstukken als de openbare veiligheid (voorkomen ondermijning), het bouwen en versterken van scholen, het bedenken van oplossingen voor de urgente woonproblematiek en uiteraard de vele projecten in het kader van de versterkingsopgave en NPG.

De afgelopen jaren hebben we, samen met onze inwoners, hard aan een breed pallet van onderwerpen gewerkt. Er zijn mooie resultaten geboekt, maar we constateren ook dat de vorderingen soms minder snel gingen dan we hadden gewild én er nog diverse uitdagingen liggen. Het betekent dan ook dat we nog niet klaar zijn. Dat geldt voor ons, maar ook voor een volgend college. Het versterken van de sociale duurzaamheid is immers een continue opgave.

Hoewel we in deze begroting niet alle successen en leerpunten van de afgelopen 4 jaar kunnen samenvatten, benoemen we hieronder per ambitie kort wat we hebben gerealiseerd en schetsen we onder het kopje “het komende jaar” de belangrijkste ambities voor 2022.

Gemeente als bondgenoot

Midden-Groningen wil een bondgenoot zijn van haar inwoners, ondernemers en van de instellingen in de gemeente. De gemeente speelt een verbindende rol, waarbij de initiatiefnemer centraal staat. De ambitie is om goede dienstverlening op het juiste schaalniveau (individu, wijk of gemeente) te leveren. Via gebiedsregie staat de gemeente Midden-Groningen dorpen en wijken met raad en daad bij. Bij het opstellen van de woonvisie en het afvalbeleidsplan stond de inbreng van inwoners centraal. Met de eerste experimenten van e-democratie zoeken college en raad samen naar mogelijkheden om inwoners nog meer te betrekken bij gemeentelijk beleid in hun woonomgeving.

Groots in kleinschaligheid

Midden-Groningen wil de kracht van de kleinere leefgemeenschappen in de gemeenten vasthouden, door dorps- en wijkgericht te werken. Het uitgangspunt hierbij is een prettige leefomgeving voor de inwoners behouden. In de afgelopen drie jaar heeft de gemeente hier meerdere stappen in gezet. In Meeden bouwde de gemeente een nieuw MFC. In Froombosch, Slochteren en Siddeburen realiseerden inwoners met de steun van de gemeente een nieuwe voorziening voor hun dorp. Met de vaststelling van het integraal veiligheidsbeleid hebben we richting gegeven aan het vergroten van het veiligheidsniveau in onze gemeente.

Ieder mens telt

Midden-Groningen wil dat iedereen in de gemeente volwaardig kan meedoen. Door in te zetten op het doorbreken van de vicieuze armoede cirkel, een actief minimabeleid, de realisatie van integrale kindcentra en een betere aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ondanks alle noodzakelijke bezuinigingen op dit terrein, hebben we mooie stappen kunnen zetten: we hebben een ruimhartig minimabeleid voor huishoudens met een laag inkomen. Er is een strategische visie sociaal domein ontwikkeld, die onder andere met behulp van NPG gelden kan worden gerealiseerd. Met het Scholenprogramma werken we aan de kindcentra: er komen 11 nieuwe scholen en 7 worden versterkt. Een groot deel hiervan is inmiddels gerealiseerd.

Economie van de toekomst

Midden-Groningen wil de economische mogelijkheden van de gemeente toekomstbestendig maken. Met verschillende programma's en projecten werken we hieraan. Zo is een nieuw detailhandelsbeleid vastgesteld. Daarnaast is het Programma Gevolgen Gaswinning volop in uitvoering. Een nieuwe woonvisie is vastgesteld. In Slochteren wordt onder andere gewerkt aan het Erfgoedplein en herstel en ontwikkeling van de Slochterhaven. Ook in Hoogezand wordt hard gewerkt aan de ontwikkeling van het stadscentrum: de bouw van het Huis van Cultuur en Bestuur is inmiddels afgerond en in het project Stadshart-Noord zijn de eerste woningen gerealiseerd.

Gemeentelijke organisatie

Van buiten naar binnen is de afgelopen 4 jaar een hoop gerealiseerd en er blijft een hoop te doen. Vandaar ook dat er tal van projecten in uitvoering of voorbereiding zijn, die de sociale duurzaamheid versterken. En ook binnen de gemeentelijke organisatie blijven we doorontwikkelen. Sinds de start van de gemeente Midden-Groningen in 2018 richtte de organisatie zich eerst op het op orde krijgen van de basis. Gezien het oordeel van de accountant en de verschillende Rekenkamerrapporten zien we dat dat nu behoorlijk gelukt is. Inmiddels is de organisatie steeds meer een ontwikkelorganisatie geworden; toekomstgericht aan de slag met een breed scala aan ontwikkelingen met name op het vlak van wonen, ruimtelijke ordening, het sociaal domein en veiligheid. De projecten uit het NPG fungeren daarbij als vliegwiel. Het stelt ook andere eisen aan de organisatie dan voorheen. Belangrijke thema's in de verdere doorontwikkeling zijn de evaluatie van de startorganisatie, externe gerichtheid en participatie én werken in projecten en programma's.

Het Nationaal Programma Groningen (NPG)

Het Lokale Programma NPG ten behoeve van Midden-Groningen heeft in het najaar van 2020 en de eerste maanden van 2021 handen en voeten gekregen. Op 28 januari 2021 is het lokaal programma "Hart voor Midden-Groningen" definitief vastgesteld. Het NPG biedt een nieuw perspectief voor het aardbevingsgebied. Midden-Groningen bevindt zich centraal in dat gebied.

Op basis van het programmaplan is een keuze gemaakt voor projecten en met die keuze heeft uw raad ingestemd door goedkeuring te geven aan het selectiedocument. Midden-Groningen heeft inmiddels voor ruim € 22 miljoen aan projecten gehonoreerd gekregen. Projecten die gerelateerd zijn aan de eigen trekkingsrechten. Daarnaast komen dan nog de leefbaarheidsprojecten, de pilot aardgasloze wijk (samen € 7,3 miljoen) en de provinciale projecten.

Midden-Groningen kan de komende jaren met inzet van NPG-middelen fors investeren. Daarvoor is een goede programmaorganisatie een belangrijke randvoorwaarde. Tot en met het eerste kwartaal 2021 is gewerkt aan het in de steigers zetten van het programma, het ontwikkelen van het programmaplan en de eerste projecten. Onmiddellijk na de zomer 2021 is de structurele programmaorganisatie gestart.

Covid-19

Nadat 2020 de boeken is ingegaan als "het coronajaar" merken we ook in 2021 dat corona nog niet

voorbij is. Midden-Groningen heeft inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties met raad en daad bijgestaan en waar mogelijk ook financieel geholpen om de coronacrisis goed door te komen. Corona zal ook in 2022 impact hebben op onze gemeente, maar dankzij vaccinatie zal die naar verwachting kleiner zijn dan de afgelopen jaren.

Het komende jaar

De begroting 2022 is de laatste voor de huidige raad en college om nieuwe ambities te realiseren. Voor het college is het centrumplan in Muntendam nog een belangrijke grote opgave voor deze collegeperiode. Na gesprekken met vertegenwoordigers van het dorp en de scholen in Muntendam komt er een plan naar de raad voor een nieuw dorpshuis en nieuwe scholen in één gebouw in het centrum van het dorp.

We vervolgen de ingeslagen weg in het versterken van onze gemeenschap met de pilot gezinsondersteuning en het uitwerken van een pilot voor de aanpak van multi-probleemgezinnen. We hopen, nu corona meer naar de achtergrond gaat, dat onze inwoners weer actief kunnen genieten van kunst, cultuur en erfgoed. Naast onze inwoners zijn ook de cultuurorganisaties in onze gemeente daaraan toe.

Daarnaast richten we ons op het verbeteren van de leefomgeving door het aanpakken van de woonproblematiek, verpauperde panden en kamerverhuur én ronden we 2022 het scholenprogramma binnen planning en budget af. Verder komen we met de resultaten van de lopende onderzoeken rondom de groenvoorziening, kunstwerken en beschoeiingen. Uit deze onderzoeken zal naar voren komen welke concrete (investerings)opgave de komende jaren voor ons ligt.

Bij het versterken van de leefomgeving hoort ook dat we de visie op recreatie en toerisme (door)ontwikkelen. Parallel aan fysieke ingrepen investeren we ook in het vergroten van de veiligheid door een gerichte aanpak van criminaliteit en ondermijning.

We blijven inzetten op de doorontwikkeling van gebiedsgericht werken, onder andere in relatie tot de verbeteragenda. We geven daarmee evenals de uitvoering van de verschillende NPG-projecten een verdere impuls aan de sociale duurzaamheid van onze maatschappij.

Tot slot is onze gemeente financieel in rustiger vaarwater gekomen. Daar waren de afgelopen jaren uiteraard wel de nodige bezuinigingsrondes voor nodig. De nu voorliggende begroting is een begroting zonder lastenverhogingen voor onze inwoners. Er blijven echter onzekerheden op financieel gebied zoals de kostenontwikkeling in de jeugdzorg, de kosten voor de openbare ruimte en de herijking van het gemeentefonds.

Financiële basis begroting 2022

In de voorjaarsnota 2021 schetsten we de ontwikkelingen en onzekerheden waar we als gemeente mee te maken hebben. Waar mogelijk hebben we die verwerkt in de begroting. Permanente monitoring en bijsturing zal nodig zijn. Dat geldt zowel voor het omgaan met corona als bijvoorbeeld de ontwikkelingen in de jeugdzorg, de openbare ruimte als de herijking van het Gemeentefonds.

Het structureel opnemen van indexatie in het Sociaal Domein is een goed voorbeeld van onzekerheden die we een plek gegeven hebben in de begroting. Het leidt er ook toe dat de resterende financiële ruimte beperkt is, maar we zijn tevreden met een sluitende begroting. In de financiële paragraaf lichten we de financiële ontwikkelingen nader toe.

Doorontwikkeling begroting en volgende P&C-producten

In deze begroting hebben we, in samenwerking met uw auditcommissie, per programma de onderdelen “trends én ontwikkelingen” en “indicatoren” opgenomen, zodat we nog beter kunnen duiden én meten in hoeverre we onze doelen realiseren. We constateren hierbij dat er sprake is van een groeimodel, omdat nog niet alle (mogelijk) meetbare informatie direct voorhanden is. Dat vraagt meerdere jaren, maar een eerste stap zetten we nu.

We zetten ook een stap in de digitale toegankelijkheid van onze P&C-documenten. We verlaten - stapsgewijs- de boekvorm van de begroting en gaan over op een begrotingsapp. Via deze app <https://midden-groningen.begrotingsapp.nl/> kan eenvoudig, snel en gericht naar de gewenste informatie worden gezocht door zowel uw raad als onze inwoners.

3. Publiekssamenvatting

In de begroting 2022 zijn de activiteiten en doelen opgenomen waar de gemeente het komende jaar aan gaat werken. We beschrijven wat we gaan doen en geven aan wat het gaat kosten om alle activiteiten uit te voeren. Met het vaststellen van de begroting stelt de gemeenteraad de budgetten voor 2022 beschikbaar.

De begroting geeft ook inzicht in de meerjarige financiële ontwikkeling (2023-2025) van de gemeente Midden-Groningen. Dit meerjarenperspectief neemt de raad ter kennisgeving aan. Het meerjarenperspectief laat zien dat de gemeente ook in de toekomst haar taken kan betalen. De begroting laat een licht positief resultaat over 2022 zien van 547.000 en toont ook een sluitend meerjarenperspectief in 2025.

De begroting 2022-2025 laat een beperktere financiële ruimte in 2022 zien dan bij de voorjaarsnota 2021 is geschetst. Dit komt vooral, omdat we diverse onzekerheden van destijds een plek hebben gegeven. Overigens niet alleen in 2022, maar ook meerjarig, zoals een structurele indexatie van het de kosten in het Sociaal Domein. We blijven lobbyen richting het rijk om de financiële armslag te vergroten. Bij deze lobby betrekken we ook de mogelijk (forse) nadelige effecten van de herijking van het gemeentefonds.

4. Bevoegdheid van de raad

De raad stelt de begroting vast vanuit haar kaderstellende taak. De begroting van de gemeente dient uiterlijk op 15 november in het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar door de raad te worden vastgesteld.

5. Beoogd effect

De programmabegroting 2022-2025 stelt de budgetten voor 2022 vast en geeft voor de komende 4 jaar inzicht in de financiële ontwikkeling én situatie van de gemeente Midden-Groningen.

6. Historische context

In deze begroting zijn de effecten opgenomen van het coalitieakkoord 2018-2022. De begroting 2022-2025 bouwt voort op het financiële beeld uit de voorjaarsnota 2021.

7. Argumenten

Door vaststelling van de programmabegroting 2022 kan binnen de gestelde (financiële) kaders uitvoering worden gegeven aan hetgeen “We willen bereiken” (doelstellingen) en wat “We daarvoor gaan doen” (acties).

8. Kanttekeningen en risico's

In de begroting 2022 zijn alle bekende ontwikkelingen met een financieel effect verwerkt. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat er nog onzekerheden zijn. In die gevallen hebben we zo goed mogelijk het risico gekwantificeerd in de risicoparagraaf. Het gaat hierbij onder andere om de ontwikkelingen rondom de herijking van het gemeentefonds en het daadwerkelijk kostenniveau rondom de nieuwe taken Jeugd.

9. Financiële paragraaf

In de voorjaarsnota 2021 was voor 2022 een positief saldo becijferd van € 4,3 miljoen. Hierbij is destijds aangegeven dat er nog diverse (kosten-)posten gedurende het opstellen van de begroting 2022-2025 duidelijk zouden worden. Een aantal omvangrijke nader in te vullen posten in de voorjaarsnota betroffen de kostendekkendheid van ons afvalbeleid, de beheerplannen van o.a. de infrastructuur c.q. het openbaar groen én de structurele indexatie in het Sociaal Domein. Ook konden we destijds de extra kosten rondom Jeugdzorg nog onvoldoende scherp bepalen. Hoewel we dat nu beter kunnen, blijft het een voorspelling, waarbij we ons baseren op gegevens en inschattingen uit landelijke, regionale en eigen modellen.

In deze begroting 2022-2025 hebben we aan diverse nader te bepalen posten uit de voorjaarsnota invulling gegeven. Een belangrijke stap is dat we de indexatie in het Sociaal Domein structureel een plek geven in de (meerjaren)begroting. Daarmee leggen we - ook voor het volgende college - een zo solide mogelijke begroting neer. Het betekent wel dat de verwachte begrotingsaldi negatief worden beïnvloed. Daar waar we in de voorjaarsnota ervanuit gingen dat er voor 2022 nog een (ruim) positief saldo zou overblijven, is dat gereduceerd tot een kleine plus.

In de tabel hieronder geven wij u inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen sinds de voorjaarsnota, die leiden tot de saldi van de begroting 2022-2025.

3.		2022	2023	2024	2025
	Saldi Voorjaarsnota 2021	4.344	-340	-463	-468
1	Ontwikkeling AU (inclusief middelen jeugd)	800	3.975	4.875	6.400
2	Kostendekkendheid afvalbeleid	-750	0	0	0
3	Beheerplannen kapitaalgoederen	-100	-100	-100	-100
4	Indexatie Sociaal Domein (2%)	0	-700	-1.500	-2.300
5	Uitzetting Jeugd o.b.v. Dashboard (taskforce)	-700	0	0	0

6	Doorontwikkeling organisatie (voormalig frictiebudget)	-400	-400	-400	-400
7	Beschermd Wonen	0	-500	-1.650	-2.650
8	Huishoudelijke hulp	-200	-200	-200	-200
9	(Werk) participatie; uitstroom WSW	-25	175	500	600
10	Actualisatie kapitaallasten (nieuw en vervanging)	-650	-400	-100	250
11	Openbaar Groen	-450	0	0	0
12	Areaaluitbreidingen (OZB)	25	150	225	525
13	Bestuurlijke samenwerking (VNG)	-150	-150	-150	-150
14	Inkomensregelingen	-150	-150	-150	-150
15	Vergunningverlening, toezicht en handhaving	-300	-150	-125	-125
16	Diverse overige ontwikkelingen	-747	-957	-883	-736
	Saldi Begroting 2022-2025	547	253	-121	496

Ad 1. De ontwikkeling van de Algemene Uitkering (inclusief extra middelen Jeugd) is overeenkomstig de opgave vanuit het ministerie verwerkt. Het mogelijke effect van de herijking van het gemeentefonds is hierin niet opgenomen. Dit krijgt een plek in de risicoparagraaf overeenkomstig de richtlijn van de provincie Groningen.

Ad 2. Bij de jaarrekening 2020 is geconstateerd dat de opbrengsten van ons afvalbeleid achterblijven bij de begroting. Dat effect is structureel. In 2022 wordt het afvalbeleidsplan geëvalueerd, daarbij wordt ook naar de kostendekkendheid gekeken. Onze inzet is dat de huidige druk van het afvalbeleid op de gemeentebegroting wordt verminderd. Voor 2022 is dat nog niet mogelijk. Het betekent dat we de oorspronkelijke meerjarenbegroting voor afval in 2022 bijstellen; een nadeel van € 750.000. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing blijft hierdoor fors onder de eerdere doelstelling van 80%, namelijk 69%.

Ad 3. Voor het in uitvoering brengen van de beheer- en investeringsplannen van onze kapitaalgoederen (zoals bruggen, wegen en beschoeiingen) zijn middelen nodig. De plannen worden momenteel opgesteld en eind 2021/begin 2022 aan uw raad aangeboden. Ter dekking van de kapitaallasten die bij deze investeringen horen, zijn bij de voorjaarsnota 2021 stelposten opgenomen. Met deze begroting verhogen we deze stelposten lineair met € 100.000, omdat de eerste inzichten uit de lopende onderzoeken laten zien, dat deze middelen in ieder geval nodig zijn. Het geeft ruimte om (afhankelijk van verschillende afschrijvingstermijnen) te investeren in ons areaal. In de uitwerking van de plannen zullen bedragen, plannen, planning en kredieten verder geconcretiseerd worden.

Ad 4. We constateren al enkele jaren dat de indexatie van (met name meerjarige contracten) in het Sociaal Domein hoger ligt dan de compensatie, die wij hiervoor ontvangen binnen de algemene uitkering. Alhoewel er op verschillende onderdelen binnen het Sociaal Domein verschillende (collectieve) indexatie-afspraken worden gemaakt, blijkt op basis van historische gegevens dat de gemiddeld benodigde indexatie zo'n 2% bedraagt. Deze indexatie hebben we in deze begroting meerjarig een plek gegeven.

Ad 5. We ontvangen van het Rijk extra middelen voor de jeugdhulp. Deze erkenning van het Rijk is een belangrijke stap. Ondanks de extra middelen constateren we dat de budgetten onder druk blijven staan. Hoewel we de afgelopen jaren succesvol de bezuinigingen hebben doorgevoerd door budgetten te verlagen, zien we dat de implementatieplannen om kostenstijgingen door autonome ontwikkelingen te beteugelen nog beperkt effectief zijn.

Zo constateren we, op basis van de cijfers over het 1^e half jaar van 2021, een toename van de kosten. Deze extra kosten hangen samen met een stijging in het verzilveringspercentage; het verschil tussen de hoeveelheid voorgeschreven zorg en daadwerkelijk afgenomen zorg. Of het effect van de autonome ontwikkeling structureel is, of mogelijk een effect van corona, kunnen we nog niet goed inschatten. Vandaar dat we in de begroting van 2022 de helft (€ 700.000) van de totaal geschatte extra kosten (€ 1,4 miljoen) opnemen en de andere helft in de risicoparagraaf. Voor de jaren daarna gaan we ervanuit dat het rijk (nieuw kabinet) wederom extra middelen beschikbaar zal stellen om deze extra kosten te dekken.

Ad 6. Bij de vorming (startorganisatie) van de gemeente Midden-Groningen was er gedurende 4 jaar een (frictie)budget van € 1,7 miljoen beschikbaar om één organisatie op te bouwen en verder door te ontwikkelen. We hebben grote stappen gezet, maar de ontwikkeling gaat door. We zien ook dat niet iedereen daar voldoende in kan meekomen. We stellen daarom voor om voor deze verdere doorontwikkeling in de komende 4 jaar een bedrag van € 400.000 op te nemen.

Ad 7. De lasten voor Beschermd wonen komen overeen met de middelen die wij hiervoor ontvangen in de Algemene Uitkering. De basis voor de uitkering betreft een beredeneerde inschatting op basis van modellen. Gedurende de uitvoering van de taak (vanaf 2023) zal gemonitord moeten worden in hoeverre de middelen toereikend zijn. In voorliggende conceptmeerjarenbegroting zijn de lasten gesteld op het niveau overeenkomstig de hoogte van de uitkering in het betreffende jaar.

Ad 8. Er is een toename van 2,5% in het gebruik van Huishoudelijke Hulp. Deze toename hangt voor een belangrijk deel samen met het schrappen van de inkomenstoets. Hoewel we een poging hebben gedaan om de inkomenstoets in te voeren, verzet de minister zich daartegen. Ondanks dat we van mening blijven dat er toch een vorm van inkomenstoets moet komen, moeten we ook constateren dat een mogelijke effectieve invoering daarvan op dit moment erg onzeker is. We nemen daarom een verwachte uitzetting in de begroting op van € 200.000. Ondertussen houden we scherp in de gaten welke stappen andere gemeenten zetten om onder deze extra lasten uit te komen, en wat de uitkomst is van rechtszaken tussen gemeenten en het Rijk over deze kosten.

Ad 9. Binnen het Werkbedrijf wordt rekening gehouden met een uitstroom van WSW-personeel. Er is hierdoor sprake van zowel lagere salarislasten als een lagere (productie)opbrengst. In de tabel is het netto-resultaat hiervan opgenomen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat een mogelijk effect van de uitstroom van WSW-personeel op de Algemene Uitkering (WSW is maatstaf) niet is gekwantificeerd; een mogelijk toekomstig nadelig effect is mogelijk.

Ad 10. Uit de actualisatie van onze activa (gerealiseerde en te verwachten investeringen) blijkt een structurele toename van de kapitaallasten. Daarnaast is sprake van een incidentele verschuiving door later dan geplande realisatie. We hebben namelijk pas kapitaallasten in het jaar dat volgt op

het jaar waarin de investering volledig klaar is. De najaarsnota 2021 laat dan ook een vrijval van de kapitaallasten zien.

Omdat we dit jaar onze activamodule hebben geactualiseerd is ook het voorstel om de structurele stelpost (350k) kapitaallasten voor vervangingsinvesteringen volledig te elimineren. Deze investeringen zitten immers in de geactualiseerde prognose (geplande investeringen) en/of kunnen deels uit de jaarlijkse vrijval gedekt worden. In onderstaande tabel ziet u de bruto effecten, die leiden tot het netto-effect van de actualisatie van onze activa.

Toename kapitaallasten (nieuw en vervanging)	-650	-750	-800	-800
Vervallen stelpost kapitaallasten 350k (s)	0	350	700	1.050
Netto-effect actualisatie kapitaallasten	-650	-400	-100	250

Ad 11. Vanwege de uitzetting op openbaar groen bij de jaarrekening 2020 hebben we in het kader van de begroting 2022 de budgetten herijkt. We constateren hierbij een benodigde uitzetting van het budget. Deze uitzetting geven we in 2022 een plek, maar geven onszelf ook de opdracht (en taakstelling) om in 2022 te onderzoeken welke beleidsmatige afwegingen nodig zijn om de kosten te beheersen. Dit onderzoek zal in nauwe samenhang met de evaluatie van het afvalbeleidsplan vorm en inhoud worden gegeven.

Ad 12. De stijging van de OZB-opbrengst hangt samen met areaaluitbreidingen.

Ad 13. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft zijn contributie verhoogd.

Ad 14. De uitzetting bij inkomensregelingen wordt verklaard door een hoger verwacht bedrag voor kwijtscheldingen. Het voorgestelde bedrag ligt ook meer in lijn met de realisatie in eerdere jaren (bij de jaarrekening 2020 een tekort).

Ad 15. Een belangrijk deel van onze taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) worden door de Omgevingsdienst Groningen (ODG) verricht. Ondanks een bezuiniging op de ODG van structureel € 275.000 vanwege een nieuw financieringsmodel, zien we dat er autonome ontwikkelingen zijn die per saldo leiden tot een uitzetting op ons VTH-takenpakket. Deze uitzetting hangt enerzijds samen met incidentele kosten (t/m 2024) om het gewijzigde financieringsmodel van de ODG ook in de regio zacht te laten landen. Anderzijds hangt dat samen met extra inzet aan onze kant vanwege de komst van de omgevingswet (deels gedekt uit budget implementatie omgevingswet) én de “Wet Kwaliteitsborging”. We verwachten (en zien) dat (invoering van) beide wetten tot een verschuiving van taken richting de gemeente zal leiden en daarmee tot meer personele inzet. De komst van de omgevingswet leidt er tot slot ook toe dat we de opbrengsten (leges) voorzichtigheidshalve naar beneden hebben bijgesteld. Het is immers niet ondenkbaar dat door de komst van de omgevingswet meer vergunningsvrij gebouwd mag worden.

Ad 16. De post diverse overige ontwikkelingen is in absolute zin omvangrijk, maar procentueel gezien op het totale begrotingsvolume van 246 miljoen aan lasten beperkt (<0,5%). Het betreft mutaties door enerzijds een indexatie van budgetten en lopende contracten (grootweg 500k over alle

producten) én anderzijds een stijging van algemene kosten (o.a. verzekeringen ad 150k), die door verdeeld worden naar de specifieke producten waar ze betrekking op hebben. Daarnaast zijn er enkele kleine mutaties op posten die op basis van de realisatiecijfers 2019 en 2020 te laag waren geraamd en in overleg met de budgethouders zijn verhoogd.

Risico's en ontwikkeling weerstandsvermogen

De begroting 2022-2025 laat een sluitend beeld over 2022, 2023 en 2025 zien. Alleen 2024 is nog beperkt negatief. Gezien het feit dat we elk jaar rond de budgettaire neutrale lijn bewegen en we ook nog een aantal onzekerheden (o.a. herijking gemeentefonds en ontwikkeling kosten jeugd) hebben, is een voldoende weerstandsratio van groot belang. De minimale weerstandsratio die we met uw raad in de kadernota risicomanagement en weerstandsvermogen hebben vastgesteld is 1. Bij een ratio van 1 kunnen we namelijk de gekwantificeerde risico's opvangen met het beschikbare weerstandsvermogen. Overigens is een hogere ratio dan 1 wenselijk, omdat een hogere ratio een robuuster financiële positie betekent.

Een omschrijving van de risico's en de financiële consequentie is opgenomen in de risicoparagraaf (hoofdstuk 3.3) van de begroting. Samengevat laat de risicoparagraaf zien dat het gekwantificeerde risicobedrag in de loop der jaren toeneemt; van € 4,8 miljoen euro in 2022 naar € 7,1 miljoen in 2025. Deze toename hangt grotendeels samen met het risico (900k in 2023, 1.800k in 2024 en 2.700k in 2025) rondom de herijking van het gemeentefonds.

De komende jaren bevindt de weerstandsratio zich, ondanks een afname van 1,92 in 2022 naar 1,38 in 2025, steeds boven het minimale niveau van 1.

	2022	2023	2024	2025
A Saldo algemene reserve ultimo 31-12	9.226.254	9.479.254	9.358.254	9.854.254
B Totaal risico	4.793.500	5.343.500	6.243.500	7.143.500
C Weerstandsratio (A/B)	1,92	1,77	1,50	1,38

NB: effect najaarsnota 2021 (inclusief septembercirculaire) is nog niet verwerkt in verwachte saldi.

10. Communicatie

Volgens artikel 190 van de Gemeentewet wordt de programmabegroting, na besluitvorming in het college van burgemeester en wethouders van 5 oktober 2022, ter inzage gelegd. Bekendheid hieraan wordt gegeven door publicaties op de Gemeentepagina, door publicatie op social media én door de nieuwsmedia actief te informeren tijdens een persbijeenkomst.

11. Draagvlak en vervolgtraject (afstemming, tijdpad)

Deze begroting wordt door het college aangeboden aan de raad voor behandeling in de vergadering van 4 november 2022. Aanlevering bij de provincie dient te gebeuren voor 15 november 2022.

Pagina: 11 van 11
Datum: 5 oktober 2021
Zaak: 689932

Burgemeester en wethouders van de gemeente Midden-Groningen,

Adriaan Hoogendoorn
Burgemeester

Henk Mulder
Secretaris

Bijlage: Boekwerk begroting 2022-2025; digitaal via <https://midden-groningen.begrotingsapp.nl/>
1